

## ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Eurajoen kunta

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset
2. Kuntastrategian toteutuminen
3. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta
4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
5. Yhteenvedo ja allekirjoitukset

### 1. Tarkastuslautakunnan toiminta ja kokoukset

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan pitää arvioida tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 10.08.2021 jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

| Jäsenet                         | Varajäsenet (henkilökohtaiset)           |
|---------------------------------|------------------------------------------|
| Seppo Lempainen puheenjohtaja   | Tuomo Aro-Heinilän jälkeen Hannu Perkola |
| Jarmo Sallila varapuheenjohtaja | Reino Niemi                              |
| Taru Aarnio                     | Pirjo Rantanen                           |
| Päivi Alanko-Rehelmä            | Anne-Maj Iltanen                         |
| Pasi Viitanen                   | Pentti Liipola                           |
| Terhi Virta                     | Merja Santapere                          |
| Janne Väkiparta                 | Eero Nurmi                               |

Kunnan tilintarkastajana on aloittanut vuoden 2021 alusta BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Aino Lepistö.

Tarkastuslautakunta käsitteli tilivuotta 2024 laaditun talousarvion ja taloussuunnitelman mukaisesti. Arviointisuunnitelma laadittiin ensimmäisessä kokouksessa. Suunnitelman tavoite on koko vaalikauden ajan olla perusta seuranta- ja arviointityölle.

Tarkastuslautakunta kokoontui kuusi kertaa käsittelemään lautakunnan toimintaan liittyviä asioita. Kokouksissa on ollut kuultavana kunnan johtavat viranhaltijat; kunnanjohtaja Vesa Lakaniemi, talousjohtaja Bella Ahto, sivistysjohtaja Vesa-Pekka Leino, tekninen johtaja Sami Nummi, vesilaitoksen käyttöpäällikkö Ari Mansikkamäki, elinvoimapäällikkö Johanna Huhtala sekä henkilöstöpäällikkö Nina Merilahti ovat antaneet selvityksen kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja toimintojen järjestämistavasta omalta sektoriltaan.

Tarkastuslautakunta on tutustunut tilikauden aikana laadittuihin välitilinpäätöksiin ja tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen vuodelta 2024.

Lautakunnan jäsenet ovat suorittaneet sovituksen työnjaon perusteella selvitystyötä ja raportoineet havainnoistaan kokouksissa.

Esteellisyys on todettu seuraavien toimintojen yhteyksissä.

Jarmo Sallila on teknisen lautakunnan jäsen.

Pasi Viitasen läheinen (tytär) on valtuuston varapuheenjohtaja ja esteelliset ovat tilanteen vaatiessa jäävänneet itsensä.

## **2. Kuntastrategian toteutuminen**

Kunnassa otettiin vuoden 2022 aikana käyttöön uusi strategia vuosille 2023-2026.

Kunnan visio:

Eurajoki on valoisan tulevaisuuden koti, jossa asukkaat viihtyvät ja yritykset menestyvät.

### **Vetovoimainen Eurajoki**

- Edistämme kunnan elinvoimaisuutta ja jatkuvaa kehittymistä.
- Mahdollistamme kilpailukykyisen ja yritysmuotoisen toimintaympäristön.
- Edistämme aktiivisella elinkeinopolitiikalla työllisyyttä ja yritysten toimintaedellytyksiä.
- Tarjoamme monipuolisia asumisvaihtoehtoja sekä kehitämme ja hyödynnämme viihtyisää ympäristöämme.

### **Toimiva Eurajoki**

- Toteutamme toimivat palvelut ja pidämme kunnossa rakennetun ympäristön.
- Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisesta.
- Teemme päätökset ketterästi ja toimimme ratkaisukeskeisesti.
- Kehitämme ja hyödynnämme digitaalisia ratkaisuja.

### **Hyvinvoiva Eurajoki**

- Tarjoamme sujuvan arjen ja kannustamme aktiiviseen elämään.
- Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.
- Toteutamme UNICEFin lapsiystävällisen kunnan toimintamallia.
- Tuemme yhdistys- ja harrastustoimintaa.

### **Kestävän kehityksen Eurajoki**

- Tuemme ja kannustamme ekologisesti kestävän toiminnan kehittymistä.
- Huomioimme ympäristön kunnan toiminnassa, sopimuksissa ja valinnoissa.
- Toimimme taloudellisesti ja vastuullisesti.
- Kehitämme kestävän kehityksen mukaisia liikkumismuotoja.

Seuraava valtuusto tulee kunnassa jatkossakin suunnittelemaan uutta strategiaa. Strategia menee jatkossakin vaalikauden yli. Tämä on ollut toimiva ratkaisumalli.

Kuntastrategiasta saadaan muodostettua hyvä kokonaisuus toiminnallisiin ja taloudellisiin tulostavoitteisiin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, ettei kuntastrategiaa pelkästään päivitetä, vaan se tehdään kokonaan uusiksi.

### **3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta**

Kuntalain 115 §:n mukaisesti toimintakertomuksessa tulee antaa tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Eurajoen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on säädökset ja määräykset kunnan hallintosäännössä. Lisäksi käytössä on sisäisen valvonnan ohjeet sekä riskienhallintapolitiikka.

Eurajoen kunnan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa on kuvattu riskien ilmenemismuotoja ja hallintatapaa. Nykyään tietoturvariskit ovat kaiken aikaa yleistyneet, mistä syystä nämä asiat edellyttävät jatkuvaa seuranta- ja varautumista toiminnoissa ja varautumaan tehokkaasti siihen, että olemme ajan tasalla.

Arviointihavaintona voidaan todeta, että kunnassa on toteutettu kuntalain edellyttämät toimet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Kaikilla organisaatiotasolla tulee huolehtia sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan kuuluvista tehtävistä. Mikäli ongelmia kuitenkin havaitaan, niin niihin puututaan ensi tilassa.

## **4. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen**

### **4.1. Toiminnan tavoitteiden toteutuminen**

#### **Kunnanhallitus**

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja palvelutuotantoa kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Samalla kunnanhallitus kantaa vastuun kunnan toimintojen ja palveluiden kehittämisestä.

Kunnanhallituksen toiminnan menoihin on vuonna 2022 kirjattu myös sosiaali- ja terveystaloudet. Kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot ja kustannukset siirtyivät hyvinvointialueelle 01.01.2023 alkaen.

Hyvinvointialueen toiminta on siis alkanut ja hakee uusia toimintatapoja.

#### **Tekninen lautakunta**

Teknisen lautakunnan toiminta-ajatuksena on hallinnoida ja mahdollistaa kunnan sisäisten tukipalveluiden sekä kuntalaisille tarjottavien palveluiden strategian mukaista toteutumista sekä laatutasoa.

Lautakunnan tehtävänä on toteuttaa kunnan investointiohjelman toteuttaminen ja investointiohjelman pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen kehittäminen.

Painopistealueina vuosille 2022 - 2024 on myös jätehuollon järjestäminen. Eurajoella on kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto. Muut jätehuoltopalvelut tuottaa Rauman seudun jätehuoltolaitos.

Painopistealueet vuosille 2024 - 2026 on laaja investointiohjelma, mikä sitoo toimialueen osallistumista ja vaatii aktiivista osallistumista.

Vesihuollon tavoitteisiin on kirjattu taksan uudistaminen ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen. Vesilaitos on tuottanut aiemmalla taksalla merkittävän määrän tappiota, mikä ei ole vesihuoltolain mukaista, vaan päinvastoin lainvastaista toimintaa. Taksaa perusmaksuineen on korotettu. Suurimpana haasteena on ollut hyvälaatuisen veden toimittaminen häiriöttömästi asukkaille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on toteutettu vedenhankinnan yleissuunnitelmaa ja investointiohjelmaa myös kuluneen vuoden aikana.

Teknisen lautakunnan tavoitteet ovat toimintavuoden aikana toteutuneet lähes kokonaan.

Kiinteistöjen salkutuksen päivitys on valmistunut. Kunnan on tarve osata luopua tarpeettomista kiinteistöistä ja tehdä päätöksiä tällaisten kiinteistöjen myymisestä.

### **Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta**

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta on uusi lautakunta, joka aloitti toiminnan vaalien 2021 jälkeen. Toiminta-ajatuksena on kirjattu: Kuntalaisten hyvinvointipalveluilla tarkoitetaan liikunta-, ja nuorisopalveluja, koko kunnan ja kaiken ikäisten hyvinvoinnin ja yhdistystyön edistämisen koordinoimista. Toiminta-ajatuksena on luoda toimintaedellytykset kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävässä palveluissa, mahdollistaa kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden aktiivisuus kuntalaisten palveluissa ja niiden järjestäjinä esim. kumppanuussopimusten kautta.

Painopistealueiksi on kirjattu vuosille 2024 -2026

- vuorovaikutuksen ja yhdessä tekemisen vahvistaminen muiden hallintokuntien ja sidosryhmien kanssa
- Eurajoen kunnan hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen
- hyvinvointitoiminnan verkostoitumisen kehittäminen
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa
- vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston osallisuuden ja toiminnan vahvistaminen

Lautakunnan tehtäviin kuuluvat: hyvinvointipalvelut, kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut ja vapaa sivistystyö, kunnan työllistämistoiminta, elinvoima-, markkinointi- ja viestintäpalvelut

Suuntaviivat ja askelmerkit suunnitelmakaudelle vuosille 2021 - 2024 on asetettu.

Lautakunnasta on ollut ajatus tehdä ns. superlautakunta. Sitovista tavoitteista osa on saavutettu kokonaan ja osa osittain.

### **Sivistyslautakunta**

Sivistystoimen palvelualueita ovat: varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen sekä kasvun ja vanhemmuuden palveleminen.

Painopistealueina ovat olleet 2024 -2026

- toiminnan kehittäminen siten, että peruspalvelujen saatavuus taataan tasa-arvoisesti sekä hyvinvointia ja terveyttä edistäen. Sivistystoimi aktivoi kuntalaisia kaikilla toimintasektoreilla mahdollistaen kuntalaisten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuudet. Palveluiden säilyttäminen seudullisesti korkeatasoisena takaa kunnan vetovoimaisuuden ja henkilöstön osaamisen kehittäminen on keino saavuttaa se. Sivistyspalvelut toimivat avoimesti pyrkien aktiivisesti löytämään yhteistyökumppaneita hankkeisiin, projekteihin ja seudullisiin yhteistyökokonaisuuksiin. Sähköisiä palveluja kehitetään edelleen turvaamaan kuntalaiset saavuttava kattava viestintä sekä vaikutusmahdollisuudet.

Lisäksi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin kehittäminen ja ylläpitäminen on tulevien vuosien yksi selkeä painopistealue.

Lähes kaikki sivistystoimen tavoitteet saavutettiin.

### **Ympäristölautakunta**

Ympäristölautakunta toimii kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Toiminta-ajatuksena on kunnan strategian mukaisesti edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän rakennetun ympäristön muodostumista.

Rakennetun ympäristön viihtyisyys ja turvallisuus ovat osa kunnan strategiaa. Kiinteistöjen omistajia ”herätellään” omistamiensa rakennusten ja pihapiirin kunnossapitovelvollisuudesta suorittamalla kirjallisten ilmoitusten perusteella tehtäviä jatkuvan valvonnan tarkastuksia niin ympäristösuojelun kuin rakennusvalvonnankin näkökulmasta.

Painopistealueet vuosille 2024 - 2026

Rakentamista ohjaava lainsäädäntö uudistuu uuden rakentamislain myötä. Uusi rakentamislaki, laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja muut muutokset toimintaympäristössä vaativat henkilöstön koulutusta, käytössä olevien ohjelmistojen kehittämistä ja riittävästi henkilöstöresursseja hyvän asiakaspalvelun takaamiseksi ja laadukkaan tiedon tuottamiseksi.

Tavoitteet toimintavuoden aikana on saavutettu.

Lautakunnan tulee ratkaista; miten vanhalla urheilukentällä sekä Olkiluodontien risteyksessä olevat vanhat, ei käytössä olevat parakit poistetaan.

#### **4.2. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen**

Talouden osalta vuoden 2024 tilinpäätös oli 0,7 M€ ylijäämäinen. Tulosta voidaan pitää hyvänä, koska talousarvion loppusumma oli yli 3,7 M€ alijäämäinen. Miten tähän päästiin; vuoden 2024 verokehitys oli arvioitua parempi. Kaikki lautakunnat pysyivät hyvin talousarvion raameissa eli ylityksiä ei tullut. Lisäksi kunnan maksu- ja rahoitustuotot olivat 856.000 euroa arvioitua paremmat.

Vuosikate oli 7,6 M€, kun talousarviossa sen arvioitiin olevan 1,6 M€. Tilikauden ylijäämä oli 0,7 M€ ja talousarviossa 3,7 M€ miinusmerkkinen.

Kassavarat ja sijoitukset vuoden lopussa olivat 21,7 M€ ja pankkilainaa oli 5,1 M€.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelman mukaan toteutuneet investointimenot olivat 6,2 M€.

Edellisvuonna 2023 investoinnit olivat 11,1 M€.

Kuntakonserniin kuuluvasta vuokralasta Kiinteistö Oy Perenhovissa taloustilanne on kriittinen syystä, että huoneistoista noin kolmannes on ollut tyhjiään ja lisäksi monta vesivahinkoa tapahtui kuluneena vuonna. Mikäli taloyhtiön huoneistoista 90 prosenttia on vuokrattuna, niin talous saadaan toimimaan. Huoneistot ovat kuitenkin hyvässä kunnossa.

Taloudelliset tavoitteet on saavutettu kunnassa kokonaisuutena tulojen osalta hieman ennakoitua paremmin. Lautakunnat eivät ole ylittäneet budjettiaan.

#### **5. Yhteenveto ja allekirjoitukset**

Vuosi 2022 oli kolmas poikkeuksellinen vuosi koronaepidemian vuoksi. Vuoden 2023 alusta kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnot ja kustannukset siirtyivät hyvinvointialueelle. Tämä merkitsi käytännössä, että kunnan toimintakulut olivat 37 M€, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 72 M€. Toimintakulut v. 2024 olivat hieman suuremmat eli samaa suuruusluokkaa kuin v. 2023 eli 37,1 M€. Henkilöstökulut olivat vuonna 2023 23,1 M€, viime vuonna jopa hieman pienemmät eli 23,04 €. Viime vuonna kunta maksoi valtiolle 4,7 M€ negatiivista valtionosuutta. Valtionosuuksien kokonaismäärä vuosina 2023 – 2024 on ollut 8,8 M€. Lähivuosina emme todennäköisesti tule pääsemään tästä rasisiteesta eroon. Toivottavasti tästä menoerästä pääsemme eroon kuitenkin jossain vaiheessa ja sen eteen tulee tehdä tarmokkaasti töitä.

Viime tilikauden positiivinen tulos antaa hyvät mahdollisuudet kunnan positiiviselle kehitykselle edelleen, mutta kunnan on välttämätöntä tehdä ratkaisuja kulujen karsimiseksi ja tulojen lisäämiseksi.

Vuonna 2023 ja 2024 Eurajoella oli isot investoinnit.

Tulevina vuosina taloussuunnitelmissa vuosille 2025 ja 2026 on investointeja noin runsaat 6 miljoonaa euroa. Tämä on vuosikatteen verran, mikä on tällaisina aikoina turvallista.

Taloussuunnitelmassa on vuodelle 2027 ja sitä seuraaville vuosille kaavailtu runsaasti investointeja.

Taas kerran arviointikertomuksessa on tarve nostaa esille, että suunnitelmat laaditaan ja kustannusarviot pyydetään sekä saadut tarjoukset käsitellään siten, ettei urakkakilpailun jälkeen valituksia tule muilta yrittäjiltä.

Kunnanhallituksella ja lautakunnilla on ollut vuodelle 2024 sitovia tavoitteita 62 kappaletta, joista toteutui 44 kpl, toteutui osittain 16 kpl ja 2 ei toteutunut. Tavoitteiden toteutumista seurataan erillisellä ohjelmalla. Tätä tulosta voidaan pitää erinomaisena.

Kouluverkkouudistusta käsiteltiin tilikaudella syystä, että oppilasmäärät niin koko Satakunnassa kuin kunnassammekin ovat laskusuunnassa. Tästä syystä valtuusto päätti 11.11.2024 sulkea Rikantilan kyläkoulun 31.12.2024. Sydänmaan, Kuivalahden ja Linnamaan koulujen toiminta lopetetaan 31.07.2026. Kunnalla on ollut vahva tahtotila pitää yllä laajaa kouluverkostoa, mutta lapsimäärän pienentyessä rajusti, nähtiin koulujen sulkeminen ainoaksi vaihtoehdoksi.

Kunnalta siirtyivät sote-palvelut hyvinvointialueelle, mistä syystä kunnan budjetista ja tehtävistä jäi paljon pois. Tällä hetkellä suurin osuus kunnan menoista muodostuu sivistyslautakunnan menoista eli yli 55 prosenttia. Tähän sektoriin kuuluu varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukiokoulutus ja osaamisen edistäminen.

Kiinnitämme huomiota terveysperusteisiin poissaoloihin. Poissaoloja kertyi viime vuonna kuitenkin hieman vähemmän eli 16 kalenteripäivää, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli (18 kalenteripäivää työntekijää kohden). Työtä riittää edelleen asiantilan parantamiseksi. Henkilöstöpuolella eläköitymisennusteen mukaan vuosina 2025- 2029 jäisi eläkkeelle 58 henkilöä. Koko henkilöstön määrä oli tilikautena 449 henkilöä. Tähän määrään sisältyy sekä vakinaiset että määräaikaikaiset henkilöt.

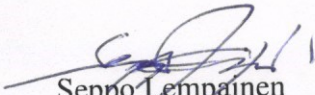
Uusia rekrytointeja tulee suunnitella tulevana vuosina harkiten muuttuvassa ympäristössä. Eurajoen kunnan hyvinvointikertomuksesta on hyvä nostaa pari lukua esille: kuntamme väestö on Satakuntaan verrattuna hieman nuorempaa, Eurajoella asuu Satakunnan terveimmät asukkaat THL:n sairastavuusindeksin mukaan. Myös työttömyysluvut ovat Satakunnan alhaisimpia. Kunnalle siirtyi valtiolta työllisyys/työttömyys asioiden hoitaminen vuoden 2025 alusta alkaen. Toivottavasti tämän siirron kautta työttömyyslukuja saadaan kehitettyä parempaan suuntaan.

Hyvinvointikertomuksessa on myös tilastoa ylipainoisista nuorista: 2-6 ja 7-12 vuotisissa on ylipainoisten lasten osuus Eurajoella kasvussa ja on yli Satakunnan ja koko maan keskiarvon. Näitä lukuja tulee parantaa ensi tilassa. Meillä on uusi monitoimihalli, kunnostettu urheilukenttä ja paljon monenlaisia muita aktiviteetteja liikunnan harrastamiseksi.

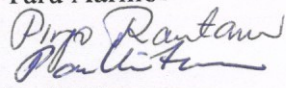
Eurajoen kunnan talous on kaikilla mittareilla tarkasteltuna pysynyt hyvällä tasolla. Siitä huolimatta kunnan tulee tehdä ratkaisuja tulojen kartuttamiseksi ja menojen karsimiseksi. Veroäyrin nostaminen ei saa olla jatkossa ainoa vaihtoehto budjetin tasapainottamiseksi. Nykyiset maailmanlaajuiset uhkakuvat ja kriisit voivat tuoda mukanaan nopeita ja arvaamattomia seurauksia, lisätä työttömyyttä ja sitä kautta vaikuttaa nopeastikin kunnan verotuloihin.

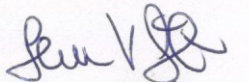
Kunnalla on hyviä yritystontteja ja omakotitalotontteja. Uusi elinkeinoelämäämme vahvistava kumppani Prizztech Oy vuodelta 2023 on mukana kehittämässä kuntamme yritystoimintaa. Odotamme hyviä päänavauksia lähitulevaisuudessa.

Eurajoella, 5. päivänä toukokuuta 2025

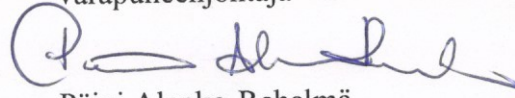
  
Seppo Lempainen  
puheenjohtaja

Pirjo Rantanen  
~~Taru Aarnio~~

  
Pasi Viitanen

  
Janne Väkiparta

  
Jarmo Sallila  
varapuheenjohtaja

  
Päivi Alanko-Rehelmä

  
Terhi Virta